

TRANSCRIERE (AUDIO) - INTERVIU

J.T.: Bună ziua! Sunt John Travis. Bun-venit la o nouă ediție a programului nostru săptămânal despre tradiții. De această dată vom discuta despre unele obiceiuri legate de Crăciun, iar invitatul meu special pentru această ocazie este un folclorist al muzeului local, doamna Edit Molnár. Bine ați venit!

E.M.: Vine v-am găsit! Sunt încântată să fiu aici și să vorbesc despre unele dintre tradițiile maghiare legate de Crăciun.

J.T.: Deci, descrieți-ne câteva dintre cele mai importante evenimente transilvănene legate de Crăciun!

E.M.: De obicei, între Crăciun și Bobotează oamenii se odihneau și familia era împreună. În sate, copiii și tinerii obișnuiau să meargă să cânte colinde [„kántálás”], să joace Viflaimul sau Bethlehemul [„betlehemezés”] ori să îndeplinească o tradiție străveche numită „regölés”.

J.T.: Să le luăm pe rând. La ce se referă colindatul [„kántálás”] ?

E.M.: În mod tradițional, se referă la un grup de oameni care se plimbă prin sat și cântă cântece specifice gazdelor care îi primesc. Odată ce capul gospodăriei le permite, interpreții sunt invitați în casă, unde bucură întreaga familie cu diferite colinde. Textul cântecelor de Crăciun din Transilvania au un conținut destul de variat. Majoritatea descriu povestea și condițiile nașterii lui Hristos sau Sfânta Familie aflată în căutarea unui loc unde să stea. După spectacol, capul gospodăriei oferă colindătorilor cozonac cu mac sau nucă și vin fiert. Cu mult timp în urmă, colindatul de Crăciun începea încă de la prânz. Acest lucru le permitea și copiilor mici să participe la spectacole. Mai târziu, după-masă, colindatul era continuat de adolescenți și adulții tineri. În cele din urmă, adulții și cuplurile căsătorite încheiau seria colindătorilor. Colindatul se mai practică în mediul rural. Colindele diferă de la localitate la localitate.

J.T.: Cum rămâne cu Viflaimul [„betlehemezés”]? Ce ne puteți spune pe scurt despre asta?

E.M.: Tradiția jocului Bethlehem este foarte populară în satele Transilvaniei în zilele noastre. De obicei, de Crăciun, tinerii sau adulții de sex masculin merg din casă în casă cu un mic model al Sfintei Familii și joacă povestea nașterii lui Hristos. Istoria conține și câteva elemente amuzante, cum ar fi păstorul surd care înțelege totul greșit. Aceasta este cunoscută și sub denumirea de piesă pastorală („pásztorjáték”). Primul document scris despre asemenea grupuri datează din anii 1600. Astăzi, obiceiul este păstrat de comunitățile din satele secuiești din partea de est a Transilvaniei sau de comunitățile ceangăiești din Moldova. De asemenea, unele grupuri folclorice și non-profit sunt dedicate păstrării atmosferei și obiceiurilor acestei tradiții.

J.T.: Ce interesant! Aveți și alte tradiții vechi în regiune?

E.M.: Există o altă tradiție străveche, numită „regölés”. Cuvântul „regös” denumește un menestrel călător care vizita orașe medievale, care mergea din casă în casă și cânta pentru mâncare. Mai apoi, menestrelul a devenit un rol simbolic, fiind interpretat de feciori care purtau piei de animale și aveau la ei fluier din ceramică sau bețe. Nu cântau la aceste instrumente, doar transmiteau urările lor de bine fiecărui membru al familiei, dorindu-le mai ales fertilitate, bogăție și sănătate în noul an.

Textul acestor cântece păstrează adesea amintirea incantațiilor magice antice și au fost cântate cu credința că tot ce se spune se va și întâmpla.

Se crede că cuvântul „regölés” este de origine fino-ugrică, iar părțile repetitive interpretate în cor au urme de șamanism, referindu-se la transa sau extazul în care au căzut străvechii cântăreți „regös”. Aceste colinde maghiare pot fi auzite sporadic în satele mai mici pe tot parcursul perioadei de sărbători.

J.T.: Doamnă Molnár, vă mulțumesc că ne-ați descris toate aceste tradiții și obiceiuri minunate. Aceasta a fost o altă ediție a programului nostru săptămânal despre tradițiile locale. Sperăm că v-a plăcut emisiunea de astăzi. Până săptămâna viitoare, vă doresc toate cele bune!

Surse:

<https://cafebabel.com/en/article/hungarian-christmas-folk-traditions-5ae0054cf723b35a145dde25/>

<https://eng.polgariszemle.hu/current-publication/142-living-traditions/899-hungarian-folk-customs-and-traditions>

<https://budapestbeacon.com/how-hungarians-celebrate-christmas-part-1/>